

Készül egy mozaik – a kezdetek

Mi előzi meg a mozaikcsalád kialakulását? – Hogyan lesz egy szülőcsaládból mozaik? – Melyek azok a pszichés tényezők, amelyek hatással vannak a család és a benne élők lelki egyensúlyára? – Miként zajlik az eredeti család felbomlásához kapcsolódó gyászfolyamat? - Milyen formában tud segíteni a szülő a gyermekének a gyászfolyamat kezelésében? - Mi történik, ha megjelenik egy új partner és kialakul egy új párkapcsolat? – Hogyan vezesse be a szülő új párját a gyermeke életébe? - Melyek azok az eszközök, melyekkel természetesen és hitelesen tudják a gyermek felé közvetíteni az új rendszer kialakulását? – Kinek milyen elképzelései vannak az új családformáról?

A mozaikcsalád fogalma

Amennyiben precíz definíciót szeretnénk a fogalomhoz társítani, talán az a leírás a legpontosabb, amely úgy határozza meg ezt a családtípust,

Szerepek a mozaikcsaládban – a szülők

Hogyan tekint a mozaikcsaládot létrehozó két szülő egymásra? – Milyen szerepet szánnak ezek a szülők egymásnak a mozaikcsaládban? – Együtt vagy külön nevelünk? – Ki kiért felelős? – Ki kit nevel? – Hogyan tisztázzuk a szerepeket? – A mostoha lehet-e szülő? – Mit értünk gyereknevelés alatt? – Mibe szólhat bele a mostoha és mibe nem? – Hogyan kerülhet a gyermek egy családban felnőtt szerepbe, és milyen veszélyeket rejt ez?

Mostohaanya a mozaikcsaládban

Ha sorra vesszük az összes családon belüli szerepet, az anyaszerep az, amit a legnagyobb misztikum övez. Az „anya csak egy van” vagy az „anya, aki mindig biztos” típusú közhelyek is azt sugallják, hogy az anya valamiféle kitüntetett szereppel rendelkezik a családban. Társadalmi szempontból érdekes és vegyes az anyaság megítélése, hiszen egyrészt rengeteg üzenet sugalmazza felénk, hogy az anyaság egyfajta

Szerepek a mozaikcsaládban – a gyerekek

Hogyan alakulhat ki egymáshoz nem vérszerinti kötelékekkel kötődő gyermekek között testvérkapcsolat? – Lehet-e a barátból testvér? - Miként szól bele a kialakuló új testvérkapcsolatokba az, ahogy a szülők a vérszerinti gyermekeikhez kapcsolódnak? - Hogyan kezeljék a szülők megfelelő módon a nem vérszerinti testvérek közötti konfliktusokat? – Mi a helyzet a testvérsorban elfoglalt szerepekkel? - Mi történik, ha közös gyermek érkezik a mozaikcsaládba? – Mit tehetünk szülőként, ha valaki valamiért kilóg a testvérsorból?

Test-vér?

„Gyermekeim kezdetektől testvérként tekintettek új párom gyermekeire és viszont. Még az összeköltözésünk előtt is, utána aztán még inkább. Ebben benne volt a testvéri szeretet és összetartás is, de ugyanúgy benne volt a féltékenység és a civakodás.

A biztonság pillérei - szabályok, szokások, rendszerek, rituálék

Hogyan lehet összefésülni a két különböző család rész szabályait? – Miért fontos az új szabályrendszer kialakítása? – Miként segítik a szabályok és a szokások a család valódi egységgé formálódását? - Melyek a fő szempontok a gyerekek kapcsolattartási rendszerének kialakításához? - Hogyan lehet zökkenőmentesen bevezetni és betartatni a kialakított új szabályokat? – Miként szervezzük az ünnepeket mozaikcsaládban? - Miért nehéz a kasszal a mozaikcsaládban (is)?

Szabályok kellene

A mozaikcsaládok jó működésének az egyik legmeghatározóbb alapköve a szabályok kialakítása, az átlátható rendszer megteremtése, a családi szokások bevezetése.

A mozaikcsalád és a benne élők – külső határok, alrendszerek, énhatárok

Miért fontosak a határok? – Hogyan tudják a családtagok megfelelően kezelni a család külső határait és a családon belüli határokat? – Miért van szüksége a mozaikcsaládnak határozottabban kijelölt határvonalakra, mint egy hagyományos családnak? – Mik azok az alrendszerek és miért fontos ezeket figyelembe venni? – Melyek azok a rizikótényezők, amelyek egy mozaikcsaládban különösen befolyásolhatják a határok minőségét? – Milyen veszélyekkel járhat a nem megfelelően kialakított határok megléte a családban?

Családtagok

Az első pillanattól kezdve, ahogy párunkkal elkezdjük tervezgetni az összeköltözést és a mozaikcsaládunk kialakítását, érdemes végiggondolni és egyeztetni, hogy kit tekintünk a család részének. Amikor azt mondjuk,

Háromszögek, szövetségek – lojalitáskonfliktusok

Mik azok a lojalitáskonfliktusok? – Hogyan nehezíthetik meg a család mindennapjait a kialakult kapcsolati háromszögek? – Valóban az az ideális, ha egy szülőnek mindig a gyereke az első? – Melyek a tipikus lojalitáskonfliktusok egy mozaikcsaládban? – Hogyan lehet megelőzni a lojalitáskonfliktusokat? – Miként kezeljék a családtagok az ebből kialakuló feszültségeket?

Lojalitás a családban

Egy híres családterapeuta Böszörményi-Nagy Iván alkotta meg azt az elméletet, mely szerint az emberi kapcsolatokban ösztönös, tudattalan és részben tudatos törekvés munkál a generációkon átívelő igazságosságra, kölcsönösségre, az adás-kapás egyensúlyára. Ebből az következik, hogy ha valaki megkapja a gondozótól a neki járó gondoskodást,

Különélő szülők – a családon kívüli kötelékek

Be kell-e vonni a különélő szülőt a mozaikcsalád alakulásába? – Milyen információkat fontos tudatni a különélő szülővel? – Miért fontos, hogy elismerje a mozaikcsalád a gyermeknek a különélő szülővel való érzelmi kapcsolatát? – Hogyan befolyásolja a mozaikcsalád belső működését a különélő szülő hozzáállása a családhoz? – Melyek a legfontosabb támpontok a különélő szülővel való megfelelő kommunikáció és kapcsolat kialakításához?

Lezárt határ

Gyakran jelenik meg félelem az elvált szülőkben attól, hogy a különélő szülővel hogyan közöljék, hogy mozaikcsaládot alapítanak, azaz összeköltöznek új partnerünkkel. Nem gondolom, hogy túlzott aggodalom kellene, hogy övezzé ezt a kérdést.

Tévhittek, ellenállás, elfogadás – a mozaikcsalád a környezet szemében

Miféle sztereotípiák élnek a köztudatban arra vonatkozóan, hogy milyen egy mozaikcsalád? – Milyen elképzelések élnek az emberekben a válásról? - Miért fontos, hogy a tágabb család és a környezet is elfogadja a mozaikcsaládot? – Hogyan kezeljük, ha valaki a környezetünkből nem fogadja el a mozaikcsaládunkat családként? – Miként küzdjünk meg az előítéletekkel, amelyekkel a mozaikcsaládos létből adódóan találjuk szembe magunkat?

Téves sztereotípiák

Rengeteg borúlátó hiedelem él az emberek fejében a mozaikcsaládok működésével kapcsolatban, ami nem csoda, hiszen a „mozaikcsalád” kifejezésre adott első asszociációk között a válás és a mostoha szó szerepel, amely mindkettő elég negatív színezettel bír.

Mozaikcsaládban élni jó

Tereptheő-e olyan léghő egy mozaikcsaládban, ami segít feldolgozni az előző életszakasz nehézségeit, veszteségeit a gyermek számára is? – Melyek azok a lényeges tényezők, amelyek valóban védőfaktorrá tehetik a mozaikcsaládot? - Milyen pluszt adhat hozzá a mozaikcsaládos életforma a gyermekek személyiségfejlődéséhez?

Lehet természetes is

A gyerekek rugalmasak, sokkal könnyebben megbirkóznak a környezeti változásokkal, mint ahogy mi felnőttek – rendszerint magunkból kiindulva – gondolnánk. Képzeljünk el egy olyan válást, ami annyira idilli, ahol a házastársak egyszerre hozzák meg a döntést arról, hogy inkább külön szeretnék folytatni az életüket, majd mindenben meg tudnak egyezni, a gyerekekkel való kapcsolattartástól kezdve a vagyoni kérdésekig, és ezt mindketten olyan hitelesen képesek közvetíteni a gyermek felé, amely

Játékos gyakorlatok mozaikcsaládoknak

Hogyan építsünk jó „csapatot” a mozaikcsaládunkból? – Hogyan ismerhetjük meg jobban egymást? – Ismerjük-e a saját működéseinket, melyek befolyásolják a családon belüli kapcsolatainkat? – Miként erősíthetjük az összetartozás érzését a családon belül?

A mozaikcsaládokban élő gyerekek, akik előzőleg átélték vérszerinti szülei válását, vagy esetleg valamely szülőjük halálát, majd részesei voltak egy új családforma létrejöttének, biztos, hogy tele vannak érzésekkel, gondolatokkal, akár a megélt eseményekre vonatkozóan, akár az új rendszeren belüli és kívüli viszonyrendszerekhez kapcsolódóan.

Nagyon különbözőek a gyerekek azonban abban, hogy mennyire képesek ezeket az érzéseket, gondolatokat szavakba formálni és megosztani a család más tagjaival. Ezt számos tényező meghatározhatja, például a temperamentumuk, az életkoruk, a környezet. Ha a szülő folyamatosan kérdezősködik, mert szeretne jobban bele látni a gyermek lelkébe,

Amikor segítségre van szükség

Mit csináljunk, ha már nem boldogulunk egyedül? - Melyek a legtipikusabb problémák? - Hogyan lehet ezeken a problémákon segíteni? - Milyen szakmai segítséget vehetnek igénybe a mozaikcsaládok a családdá alakulás folyamatának egyes szakaszaiban felmerülő problémák esetén? - Miért jó igénybe venni szakember segítségét?

Az alábbiakban sorra veszem azokat a tipikus helyzeteket, melyek a legtöbb feszültséget, problémát okozhatják a mozaikcsalád formálódása és működése során. Ezeket érdemes tudatosítani, és ha beazonosítottuk a nehézséget, elindulni a megoldás felé vezető úton. Amennyiben ez egyedül nem megy, keressünk bátran olyan szakembereket, akik járatosak a mozaikcsalád témakörében, így kompetensen tudnak segíteni a hatékony megoldásban. Pszichológushoz fordulni nem szégyen, nem azt jelenti, hogy „betegek” lennénk, vagy képtelenek egyedül megoldani bármit is. Éppen ellenkezőleg! Egy egészséges ember képes leginkább belátni azt, hogy egy adott helyzetben egyedül kevés a megoldáshoz, szüksége van más segítségére.